

Podziemia odkrywają tajemnice

Podczas prac remontowych i konserwatorskich w bazylice na Jasnej Górze dokonano niezwykle odkrycia archeologicznego: pod posadzką prezbiterium odsłonięto fragmenty murów z XV w., kryptę grobową, groby ziemne. Odkopane relikty murów związane są prawdopodobnie z kościołem gotyckim, który po pożarze w 1690 r. został

przebudowany na bazylikę. By to potwierdzić, trzeba będzie ustalić na podstawie odsłanianych fragmentów murów poszczególne etapy zabudowy w miejscu obecnej świątyni.

Nie mniej interesujące jest odkrycie krypty grobowej, a w niej czterech unikatowych trumien, tzw. dłubanek. Krypta jest wymurowana z łamanego kamienia

wapiennego na zaprawie wapiennej. Odsłoniło się również jej wnętrze ze sklepieniem lukowym. Znajdujące się w krypcie trumny stanowią wielką osobliwość – wydrążone zostały w pniach drzew i każda oklejona jest od strony wieka i na bokach kilkoma, zachodzącymi na siebie warstwami płótna; na wiekach dwóch trumien oznaczone są ówiekami i znakami krzyża. Już na podstawie wstępnych oględzin można sądzić, że odkryte trumny należały do osób bardzo znaczących i prawdopodobnie była to krypta rodzinna, w której zostały pochowane dwie osoby starsze, dwie młodsze i dziecko. Jedno jest prawie pewne, że krypta ta jest najstarszą na Jasnej Górze kryptą

Pod posadzką bazyliki natrafiono też na groby ziemne. Według ojca Jana Golonki, kustosza jasnogórskich zbiorów wotywnych, odnalezione groby mogą być pozostałością znajdującego się tu niegdyś cmentarza.

1

2

1-3. Prace archeologiczne w bazylice na Jasnej Górze: odsłonięte fragmenty murów (1), wydobywanie z krypty trumny – dłubanki (2), wstępne oględziny trumien (3)

(zdjęcia: BP JG/M. Kępiński)

Laur Roku po raz trzeci

Tegoroczne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków (zob. „Spotkania z Zabytkami”, nr 4, 2009, ss. 4, 21-23) odbyły się 16-17 kwietnia br. w kościele i klasztorze oo. bernardynów w Leżajsku. W przededniu gali, 16 kwietnia, w refekta-

rozpoczął koncert organowy w wykonaniu prof. Józefa Serafina, a po wystąpieniach najważniejszych gości wręczono: doroczne nagrody w konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbany”, nagrodę im. ks. prof. Janusza Pasierba „Conservator Ecclesiae”, którą otrzymał ksiądz biskup senior archidiecezji warszawskiej – prof. dr hab. Julian Wojtkowski, dyplomy w konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków na najlepsze prace naukowe, studialne i popularyzatorskie z dziedziny ochrony zabytków i muzealnictwa, nagrodę specjalną Prezesa PP PKZ dla laureata konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków oraz dyplom nagrody Laur Roku 2009 „Spotkań z Zabytkami”. W trzeciej edycji konkursu Laur Roku, w którym nagradzani są właściciele lub użytkownicy udostępnionych do zwiedzania i starannie utrzymanych zabytków w Polsce, dyplom autorstwa artysty grafika Romana Muchy z Tomaszowa Lubelskiego, w imieniu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku odebrał rektor tej uczelni, prof. dr hab. Jacek Nikliński.

rze klasztoru uczestnicy spotkania wzięli udział w zorganizowanej przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków konferencji naukowej „Autentyczność zabytku w teorii i praktyce konserwatorskiej”. Główną uroczystością

3

pochówkową i przypuszcza się, że pochodzi z XIV w. Ze względu na zły stan zachowania trumien, szczególnie tych usytuowanych niżej, postanowiono zbadać je na miejscu i pobrać jak najwięcej próbek – próbki drewna, z którego zostały wykonane, płócien wraz z masą klejącą, materiałów z odzienia oraz DNA. Cały ten materiał badawczy umożliwi sformułowanie wiarygodnych wniosków dotyczących dokonanego odkrycia. Skonkretyzuje je i pozwoli precyzyjnie wydatować. Po przebadaniu pochówków w krypcie i pobraniu próbek odbyło się w bazylice jasnogórskiej skromne nabożeństwo żałobne i trumny zostały złożone na pierwotne miejsce.

Odkrycia archeologiczne w bazylice na razie nie będą, oczywiście, udostępnione zwiedzającym. Dopiero po przeanalizowaniu zebranego materiału z ostatnich znalezisk i zbadaniu całej objętej remontem świątyni powstanie koncepcja sposobu pokazania pielgrzymom tajemnic podziemi. A remont ten zaplanowany jest na kilka najbliższych lat i ma objąć m.in. całość wnętrza wraz z wyposażeniem, bramy wejściowe, bastiony św. Barbary i Potockich, a także ma nastąpić modernizacja jasnogórskich muzeów. Musimy zatem poczekać na możliwość bezpośredniego dotknięcia murów i miejsc, w których modlili się pierwsi paulini. □